

Saturs

- 1) Kas ir tūrisms?
- 2) Izpratne par jūsu klientu
- 3) Tūrisma produkta radīšana
- 4) Kā mēs veicinām produktu / pakalpojumu?
- 5) Laba tūrisma prakse - partnerības izveidošana
- 6) SVID (SWOT) analīze
- 7) Vizuālā materiāla izstrāde
- 8) Mārketinga Mix (4P)

Šajā sadaļā jūs uzzināsiet
par ...

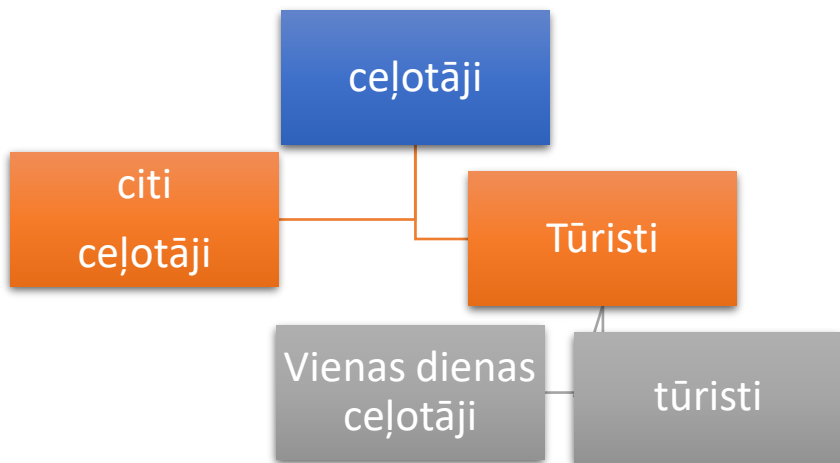

Atslēgas vārdi: tūrists, ceļotājs, vienas dienas apmeklētāji, tūristu ceļojumi, tūrista galamērķis, tūrisma resursi, tūrisma objekti, tūrisma aktivitātes, tūrisma organizācijas, tūrisma politika, tūrisma likumdošana, tūrisma vēsture, tūrisma ietekme

1. KAS IR TŪRISMS?

- 1.1. Tūrista definīcija
- 1.2. Tūrisma ceļojuma raksturojums
- 1.3. Tūristu galamērķis
- 1.4. Tūrisma resursi
- 1.5. Tūristu aktivitātes
- 1.6. Tūrisma organizācijas
- 1.7. Tūrisma politika un likumdošana
- 1.8. Īss ieskats tūrisma vēsturē
- 1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru
- 1.10. Rezumēsim!

1.1. Tūrista definīcija

Ceļotāju veidi (Čorak un citi., 2015)

PADOMĀJIET PAR...

Mēģiniet savā dzīvesvietā vai tuvumā esošajā tūristu vietā atpazīt tos, kuri ir vienas dienas apmeklētāji un kuri ir tūristi un citi ceļotāji.

- **Ceļotāji** – personas, kas ceļo ārpus savas dzīvesvietas.
- **Tūristi** – personas, kas ceļo ārpus savas dzīvesvietas un uzturas tur ne ilgāk kā 12 mēnešus, jebkādam galvenajam mērķiem (piemēram, uzņēmējdarbībai, atpūtai), kas nav rezidenta iestādes nodarbinātība apmeklētajā valstī.

Apmeklētāji ir statistikas novērojumu pamats tūrismā un ir sadalīti divās grupās:

- **Vienas dienas ceļotāji** – personas, kuras galapunktā uzturas mazāk nekā 24 stundas un nenakšņo.
- **Tūristi** – personas, kas izceļo dzīvesvietas vismaz uz 24 stundām, bet ne ilgāk kā 12 mēnešus.
- **Citi ceļotāji** – diplomāti, studenti, imigranti.

1.2. Tūrisma ceļojuma raksturojums

Tūrisma ceļojums sastāv no daudziem pakalpojumiem, sākot ar transportu, izmitināšanu un citām, un tas aptver aktivitātes kultūrā, sportā, izklaidē, tirdzniecībā, veselības aprūpē, telekomunikāciju finansēšanā un citās.

PADOMĀJIET PAR...

Centieties atcerēties, kādus pakalpojumus izmantojāt pēdējā tūrisma ceļojumā.

Tūrisma ceļojumiem ir jābūt noteiktām īpašībām, piemēram :

- tiem jābūt garākiem par 24 stundām un īsākiem par 365 dienām;
- tie nav saistīti ar jebkādu apmaksātu darbību veikšanu;
- tie notiek reti;
- tie tiek veikti bez piespiešanas;
- cilvēki tos veic, lai mainītu vidi un gūtu prieku.

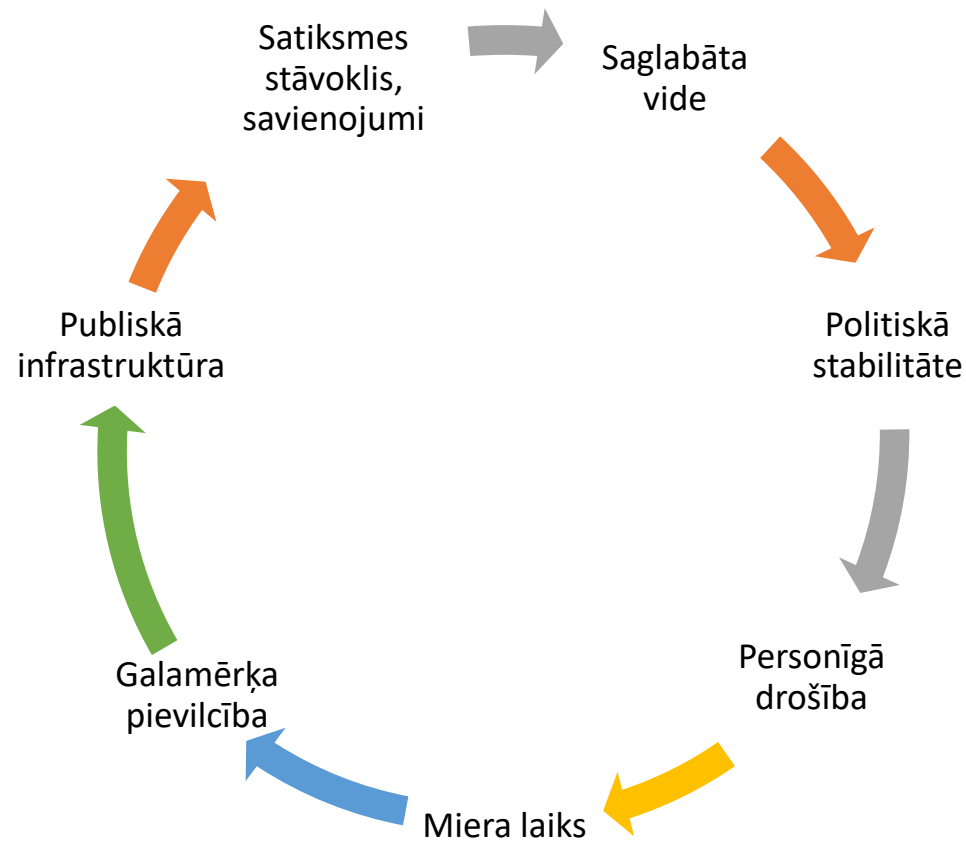
1.3. Tūrista galamērķis

Uzziniet vairāk par tūrisma
“neredzamo nastu” tūristu
galamērķos.

Uzziniet vairāk:

https://www.youtube.com/watch?v=ON_wVykiVLO

Tūrista galamērķa izvēles priekšnoteikumi

1.3. Tūrista galamērķis

Piemērs:

Horvātija ir tūristu galamērķis tās dabas skaistuma, kultūras mantojuma, tīrās jūras un Vidusjūras klimata dēļ.

Uzziniet vairāk:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ma-KLTn4mDc>

Lai vieta darbotos kā tūristu galamērķis, tai ir jāatbilst noteiktiem nosacījumiem:

Pievilcība	Tūrisma objekti
Pieejamība	Transports, informācija
Izmitināšana	Tūristu nakšņošanai
Aktivitāšu izvēle	Sports, kultūra, izklaide
Citas iespējas	Restorāni, veikali, bankas...

1.4. Tūrisma resursi

Tūrisma resursi ir:

- galvenais tūrisma attīstības faktors;
- tūristu atrakciju attīstības pamats;
- visas materiālās un nemateriālās vērtības, kas veicina tūrisma attīstību;
- iemesls izcelties starp pārējiem.

Tūristu atrakcijas ir tūrisma resursi, kas aprīkoti ar infrastruktūru, kas nepieciešama tūristu apmeklējumam.

PADOMĀJIET PAR:

Kā jūs domājat, kādi ir galvenie tūrisma objekti jūsu reģionā?

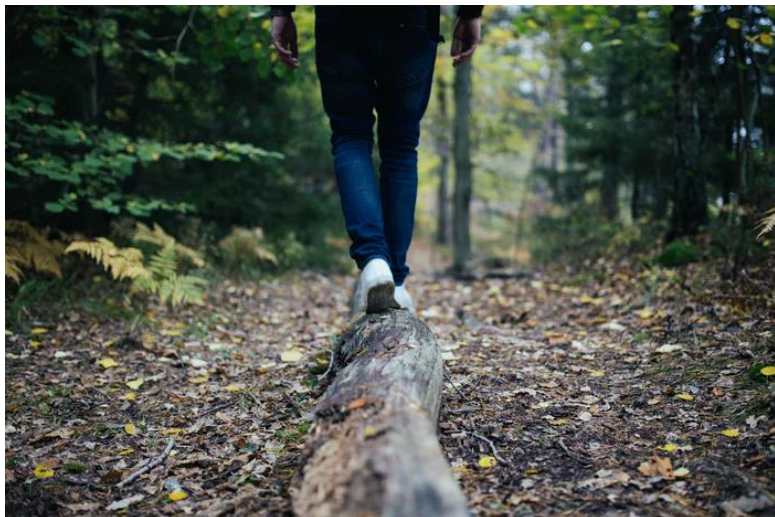

1.4. Tūrisma resursi

Tūrisma vides resursi		Tūrisma specifiski veidoti resursi	
Dabas	Kultūras/Sabiedrības	Tūrisma infrastruktūra	Tūrisma super-struktūra
Ainava, daba - flora, fauna, bioloģiskā daudzveidība, pludmales, kalni, ūdeņi, klimats, saule, sniegs, vējš u.c.	Mūzika, tradīcijas, gastronomija, rokdarbi un amatniecība, apģērbs, valoda, viesmīlība, draudzīgums un atvērtība, reliģija, drošība u.c.	Tūristu mītnes, ēdināšana, tematiskie parki, tematiskie parki, spa, kazino u.c.	Bāri un klubi, teātri, mākslas galerijas, atpūtas pakalpojumi, veselības uzlabošanas pakalpojumi, pasākumi, iepirkšanās, gidu pakalpojumi u.c.

1.5. Tūristu aktivitātes

Darbības, kurās tūrists iesaistās, uzturoties tūristu galamērķī.

Tipiskas brīvā laika aktivitātes:

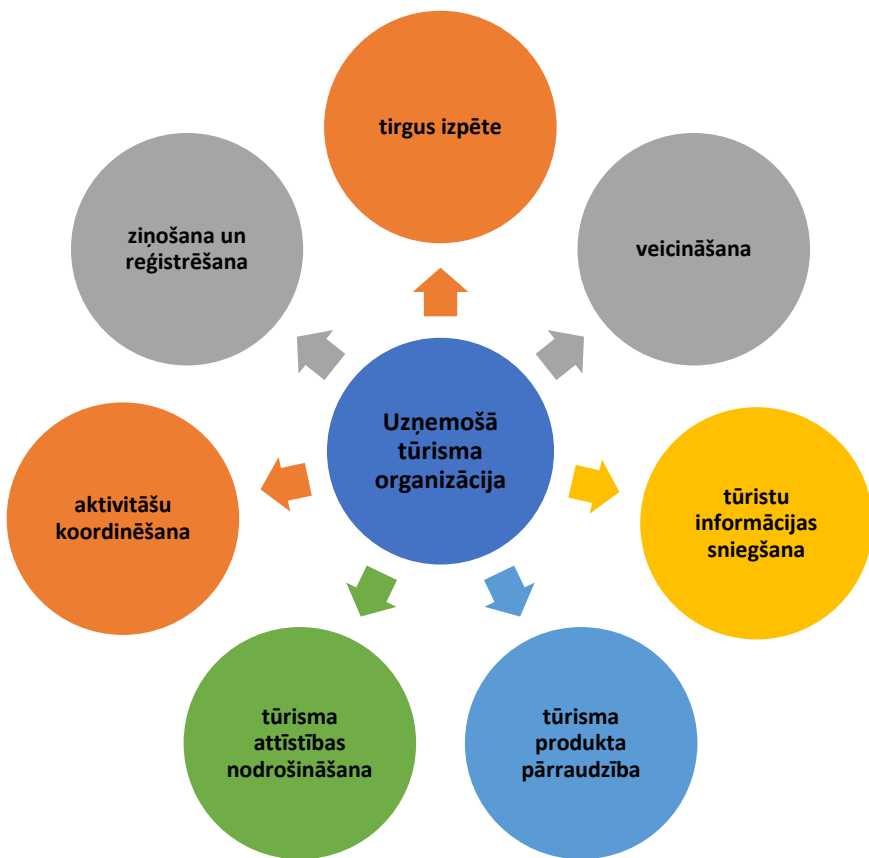
- ievērojamu vietu apskatīšana
- peldēšana
- iepirkšanās
- došanās uz muzeju
- gatavošanas meistarklases apmeklēšana...

Tipiskas ne-brīvā laika aktivitātes:

- konferences apmeklēšana
- medicīniskas procedūras
- biznesa sanāksmes
- studijas ārzemēs...

Tūristu aktivitātes (Čorak un citi. 2015)

1.6. Tūrisma organizācijas

Receptīvas tūrisma organizācijas (Čorak un citi. 2015)

Tūrisma sistēma vai tūrisma organizācijas sistēma ir visas iestādes un to savstarpējo attiecību kopums, kas ved uz individuālu un kopēju mērķu sasniegšanu tūrismā.

Katrā valstī tas ir atšķirīgi, taču tas sastāv no privātā un publiskā sektora, kuri strādā kopā, lai sasniegtu tūrisma attīstību.

Sabiedriskās tūrisma organizācijas

Divi veidi:

- **Emisīvas tūrisma organizācijas** - gūst interesi no tās biedriem, organizējot tūrisma braucienus.
- **Uzņemošās tūrisma organizācijas** - ir balstītas uz tūristu galamērķu interesēm, piemēram, tūrisma produktu attīstīšanu un tūrisma veicināšanu.

1.6. Tūrisma organizācijas

Uzziniet vairāk šeit:

<https://www.unwto.org/>

<https://www.wttc.org/>

<https://etc-corporate.org/>

Starptautiskās tūrisma organizācijas

Globālā līmenī ir profesionālas organizācijas, kuru mērķis ir aizsargāt tūrisma nozares kā nodarbošanās intereses.

Starptautiskās tūrisma organizācijas strādā arī pie sadarbības starp vairākām valstīm un valdībām.

Vissvarīgākās starptautiskās tūrisma organizācijas ir:

- ANPTO (Apvienoto Nāciju Pasaules Tūrisma organizācija);
- PCTP (Pasaules Ceļojumu un tūrisma padome);
- Eiropas ceļojumu komisija.

1.7. Tūrisma politika un likumdošana

Tūrisma politika ir dažādu tūrisma sistēmas vienību apzinātu un koordinētu darbību kopums, lai sasniegtu noteiktu tūrisma ietekmi.

Tūrisma politiku nevar īstenot atsevišķi, ja nav sadarbības ar ārpolitiku, iekšpolitiku, attīstības, ekonomikas, nodokļu, kultūras un citu politiku.

Tūrisma politikas galvenie mērķi ir:

- Maksimāla tūrisma izaugsmes veicināšana.
- Šķēršļu un grūtību novēršana tūrisma attīstības gaitā.
- Tūrisma negatīvās ietekmes novēršana un likvidēšana.

1.7. Tūrisma politika un likumdošana

Lasiet vairāk par tūrisma politiku un likumdošanu:

https://www.researchgate.net/publication/314089854_Tourism_Policy

https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_lv

https://em.gov.lv/lv/aktuali/turisma_politika/

Tūrisma politikas galvenie darbības punkti ir:

- tūrisma ekonomikas pozīcija;
- vietējā tūrisma attīstība;
- plānošana tūrismā;
- tūrisma statistika;
- tūrisma veicināšana;
- rūpes par darbaspēku un atbilstoša tūrisma izglītība;
- uzraudzības, represīvie un stimulējošie pasākumi;
- privātā sektora pozīcija un motivācija;
- investīciju veicināšana tūrisma nozarē;
- dabas un kultūras mantojuma aizsardzība.

1.7. Tūrisma politika un likumdošana

Tūrisma tiesību sistēma ir vissvarīgākais tūrisma politikas instruments.

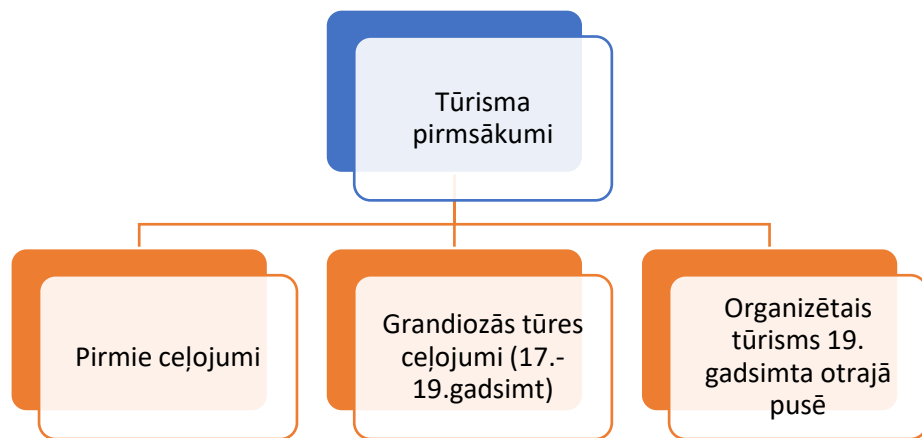
Tūrisma tiesību sistēma katrā valstī ir atšķirīga, bet parasti tā nodarbojas ar:

- tūrisma pakalpojumu regulēšanu;
- sabiedriskām tūrisma organizācijām un to finansēšanas veidu;
- tūrisma nodokļiem;
- citi.

1.8. Īsa tūrisma vēsture

Tūrisma vēsturi var iedalīt divos galvenajos periodos:

- Tūrisma pirmsākumi
- Mūsdienu tūrisma periods

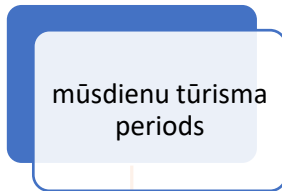
Tūrisma pirmsākumi (Čorak un citi. 2015)

Tūrisma pirmsākumi

Tā kā tūrisma forma gadu gaitā ir mainījusies, tāpat arī motīvi doties ceļojumā:

- **Senie laiki** - cilvēki ceļo tādu iemeslu dēļ kā atpūta, izklaide, veselība un reliģija.
- **Viduslaiki** - motīvi mainījās sakarā ar vispārējo nestabilitāti un nedrošību, tāpēc tajā laikā cilvēki galvenokārt ceļoja medību, bruņinieku turnīru, nozīmīgu sabiedrisko notikumu un reliģijas dēļ.
- **17.gadsimts** – Grand Tour ceļojumi, apmeklējot Parīzi, ievērojamu vietu apskatīšana Versalā, ceļojumi pa Luāras upi, viesošānās tādās Itālijas pilsētās kā Venēcija, Florence un Roma un tad došanās augšup uz ziemeļiem uz Šveici, Vāciju un Nīderlandi.
- ar **romantisma** parādīšanos un literatūras, filozofijas, dzejas un glezniecības attīstību daudzi mākslinieki dodas meklēt iedvesmu savam darbams.
- kopš tā laika tūristu ceļojumi vairs nav rezervēti tikai aristokrātijai, bet arī vidusšķirai.

1.8. Īsa tūrisma vēsture

mūsdienu tūrisma pirmsākumi (līdz Otrajam pasaules karam)

masu tūrisms

ilgtspējīgs tūrisms (sākot no 80.gadiem)

Mūsdienu tūrisma ceļojumu attīstība (Čorak un citi. 2015)

Mūsdienu tūrisma periods

- Tas sākās ar rūpniecības attīstību 19. gadsimtā un ietvēra masu tūrisma attīstību pēc Otrā pasaules kara.
- Astoņdesmitajos gados sāka saskatīt tūrisma negatīvo ietekmi.
- Reaģējot uz masu tūrismu, sākas ilgtspējīga tūrisma attīstības laikmets, kas turpinās šodien.

Uzziniet vairāk par tūrisma vēsturi šajā saitē:

<https://study.com/academy/lesson/a-historical-view-of-tourism.html>

PADOMĀJIET PAR...

Mēģiniet padomāt par galvenajām atšķirībām un līdzībām starp ceļotājiem pagātnē un šodien.

1.8. Īsa tūrisma vēsture

Uzziniet vairāk par to, kāda veida tūrisms mums jāveicina:

<https://www.youtube.com/watch?v=KjNwR2C6Q8I>

Mūsdienu tūrisma attīstība

Attīstoties tūrismam, tiek izstrādāti dažādi pakalpojumi, lai apmierinātu tūristu vajadzības:

- tika uzceltas viesnīcas un pansijas un tika uzlabota transporta kvalitāte;
- ceļojumi kļūst arvien ātrāki un biežāki, pieaugot dalībnieku skaitam no dažādām sociālajām klasēm;
- līdz ar sauszemes un gaisa transporta attīstību ir sācies masveida tūrisma periods - tas ir veicinājis ekonomisko attīstību daudzos mazāk attīstītos reģionos un paaugstinājis vietējo iedzīvotāju dzīves līmeni;
- no otras puses, tas ir radījis arī tādas nelabvēlīgas sekas kā tūristu galamērķu skaistuma sagraušana, vides piesārņojums un pārbūve.

1.8. Īsa tūrisma vēsture

Uzziniet vairāk par ilgtspējīgu tūrismu:

<https://www.youtube.com/watch?v=yT-zMS70ekk>

<https://www.youtube.com/watch?v=JFbbKbdqo>

http://www.iztzg.hr/en/odrzivi_razvoj/sustainable_tourism/

<https://www.youtube.com/watch?v=nUrSZMMprx4>

Ilgtspējīga tūrisma attīstība

Reaģējot uz masveida tūrisma negatīvo ietekmi, ir parādījies **ilgtspējīgs tūrisms**. Tas cenšas ilgtermiņā harmonizēt dabisko, sociālo un kultūras vidi.

Kopš šī brīža tūrisms arvien vairāk sāka pievērsties **indivīdam** un viesi kļūst arvien prasīgāki pakalpojumu un pieprasījuma ziņā.

Parādās tūristu grupu **segmentācija**.

Ir **dažādi tūrisma veidi**, kas atbilst dažādām tūristu prasībām, piemēram, jūras, kultūras, lauku, sporta, kongresu tūrisms ...

1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru

Tūrisma ietekme uz ekonomiku

Tūrisms ievērojami ietekmē citu elementu attīstību galamērķī un ārpus tā.

Visbiežāk tiek pieminēta tūrisma ietekme uz ekonomiku, kas noteikta ar tā ieguldījumu iekšzemes kopproduktā.

Lielākā daļa no tūrisma radītajiem ieņēmumiem rodas no pakalpojumu pārdošanas, un izdevumi ir to ieguldījumu izmaksas, kas atsver tūrisma darbinieku algas.

Tūrisms ir darbietilpīga nozare, kas nozīmē, ka tā lielā mērā ir atkarīga no cilvēkiem, kuri tajā strādā, un otrādi.

Tūrisms veicina arī jaunas investīcijas: investīcijas objektos, pakalpojumos, infrastruktūrā, publiskajās vietās u.c..

1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru

Uzziniet vairāk par negatīvo tūrisma ietekmi:

<https://awareimpact.com/negative-effects-of-tourism/>

<https://www.worldatlas.com/articles/what-are-the-negative-effects-of-tourism-on-the-environment.html>

<https://www.theworldcounts.com/challenges/consumption/transport-and-tourism/negative-environmental-impacts-of-tourism>

PADOMĀJIET PAR...

Kādas problēmas tūrisms rada jūsu apkārtnē, reģionā?

Papildus daudzām pozitīvām ietekmēm tūrisms rada arī negatīvas sekas.

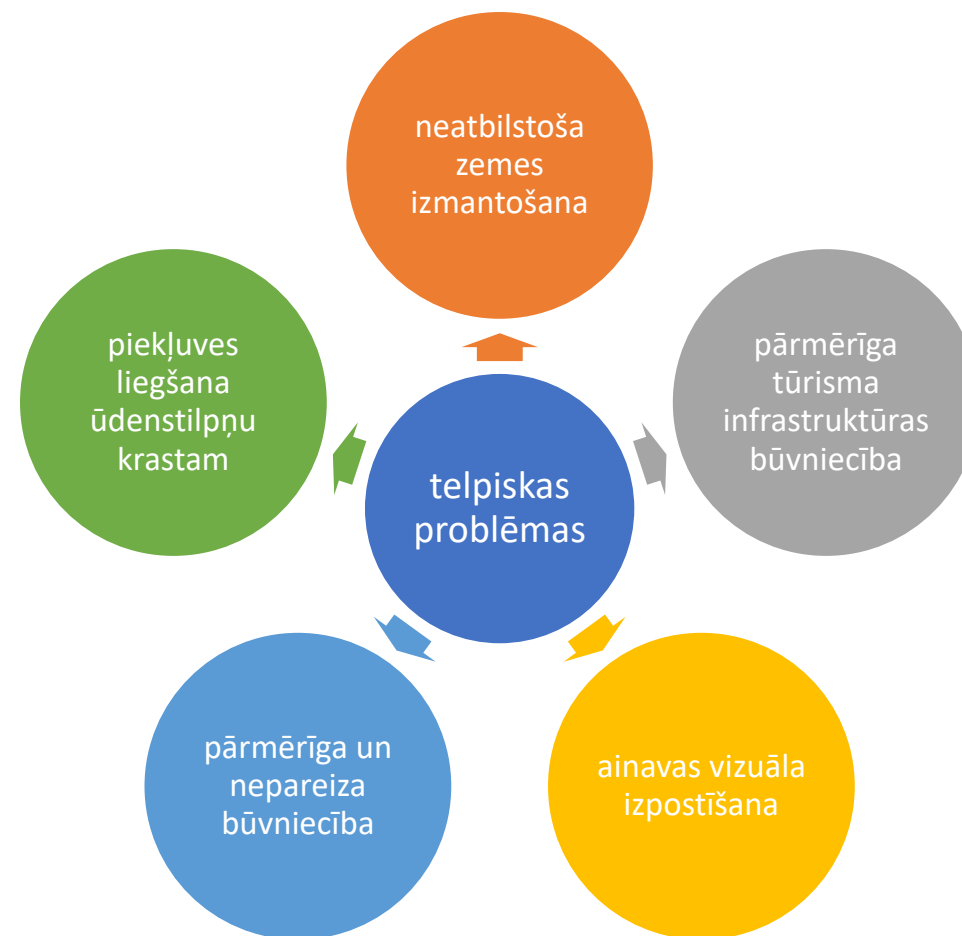
Mēs varam sadalīt šo ietekmi 3 kategorijās :

- telpiskas problēmas
- infrastruktūras problēmas
- vides problēmas

1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru

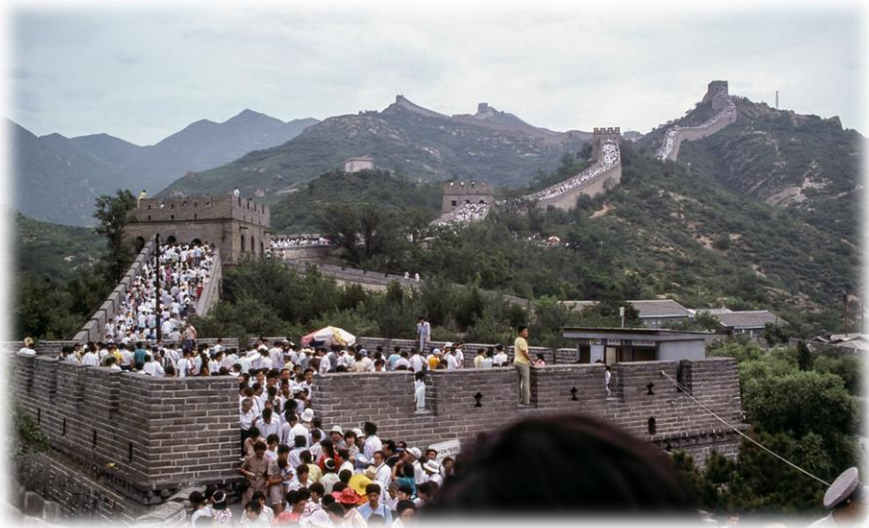
Telpiskas problēmas

Uzziniet vairāk par tūrisma izraisītajām telpiskajām problēmām :

<https://www.youtube.com/watch?v=9axXiBdMsyY>

1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru

Uzziniet vairāk par tūrisma radītajām infrastruktūras problēmām:

<https://www.youtube.com/watch?v=Vyt1HdR4uLw>

Infrastruktūras problēmas

1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru

Uzziniet vairāk par tūrisma izraisītajām vides problēmām:

<https://www.youtube.com/watch?v=pD2oQDFnUaw>

<https://www.youtube.com/watch?v=JTIOeU6a3Pk>

Vides problēmas

1.9. Tūrisma ietekme uz ekonomiku, vidi, sabiedrību un kultūru

Tūrisma negatīvā ietekme (Čorak un cit. 2015)

Tūrisma ietekme uz sociāli kulturālo vidi

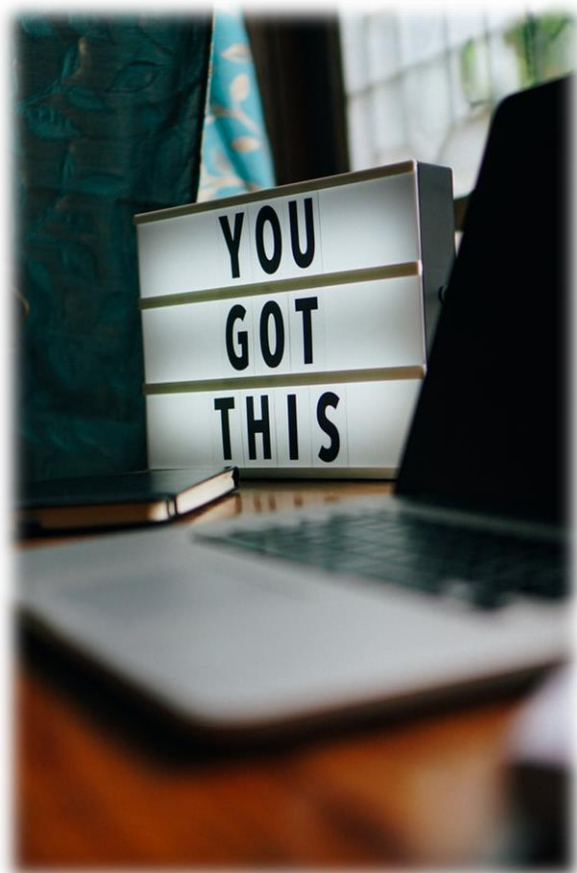
Papildus ekonomikai un dabas videi tūrisms spēcīgi ietekmē sabiedrību un kultūru.

Tā kā kultūras saturs ir viena no galvenajām tūristu atrakcijām, kuru patērē daudz apmeklētāju, galamērķa kultūras mantojumu var sabojāt, iznīcināt vai pat atsavināt.

Mūsdienu masveida tūrisms var arī nelabvēlīgi ietekmēt sabiedrību, tā ka var tikt vājināta tūristu piesaistes objekta sākotnējā identitāte.

Vēl viena negatīva tūrisma ietekme, kas katru gadu kļūst arvien izteiktāka, ir ietekme uz sociāli demogrāfisko vidi.

1.10. Rezumēsīm!

Rezumēsīm!

1. Kāda ir atšķirība starp tūristu un vienas dienas apmeklētāju?
2. Kādas ir tūrisma ceļojuma galvenās īpašības?
3. Kas vietai ir nepieciešams, lai darbotos kā tūristu galamērķis?
4. Kādas ir tipiskas brīvā laika aktivitātes?
5. Kādi pakalpojumi tiek izstrādāti, lai apmierinātu tūristu vajadzības mūsdienu tūrisma periodā?
6. Nosauciet galvenās negatīvās tūrisma ietekmes.